

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
trakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om sociale ydelser. (Forhøjelse og teknisk justering af satser m.v.).

(Lovforslag nr. L 184. Fremsat 21/4 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lindenskov (S):

I forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om sociale ydelser er indeholdt en regulering af folkepensionerne og invalidepensionerne, således at de færøske pensioner kommer til at svare til satserne i det øvrige rige, sådan som de var pr. 1. januar 1979.

Satserne for grundbeløbet og pensionstil-
læg til samgifte pensionister vil efter forsla-
get udgøre 150 pct. af satserne for enlige.
Der vil således ske en tilnærmelse af ægte-
skabspensionen til det dobbelte af pensionen
til en enlig. Den månedlige pension til ægte-
par udgør i øjeblikket 3.589 kr. og vil efter
det foreliggende forslag blive 4.226 kr. Det
vil sige en forhøjelse på 17,7 pct. For en en-
lig udgør pensionen i øjeblikket 2.440 kr.
månedligt, og efter forslaget vil den udgøre
2.801 kr. Det er en forhøjelse på 14,8 pct.

På socialdemokratiets vegne skal jeg anbe-
fale forslaget, der efter ordlyden vil få virk-
ning med tilbagevirkende kraft fra den 1.
april 1982.

Forslaget vil for 1982 medføre en merud-
gift for staten på 7,4 mill. kr. og for 1983 på
9,9 mill. kr. De samlede udgifter til forhøjel-
serne vil udgøre 15 mill. kr. for 1982 og 20,4
mill. kr. for 1983. Ifølge gældende lov forde-
les udgifterne til pensionslovene for Færøer-

ne med 50 pct. til staten og de resterende 50
pct. til den færøske landskasse.

Det anføres i socialministerens skriftlige
fremsættelse af lovforslaget af 21. april 1982,
at det færøske lagting har givet tilslutning til,
at lovforslaget søges fremmet, og vedtagelsen
er sket i lagtinget den 31. marts 1982.

Det forberedende arbejde til lovændringer
eller lovinitiativer på det sociale område ved-
rørende Færøerne behandles i et særligt ud-
valg, og det er et udvalg, der går tilbage til
1959. Forslaget, som vi nu behandler, inde-
bærer en forhøjelse af pensionssatserne, der i
realiteten var færdigbehandlet allerede i
1980. Jeg må sige, at det er med beklagelse,
jeg må konstatere, at landsstyret, der trådte
til ved årsskiftet 1980-81, har behandlet den-
ne sag på en meget langsommelig måde, for
forslaget kunne være fremmet med virkning
fra 1. april 1981. Den omstændighed, at for-
slaget først nu behandles her i folketinget,
må alene tilskrives det færøske landsstyre, og
det må jeg desværre beklage.

Med dette forslag vil en tiltrængt ajourfø-
ring af pensionssatserne og dermed en juste-
ring af pensionisternes økonomiske kår siges
at være en realitet. Ajourføringen vil delvis
udligne et efterslæb, dels afhjælpe en vis ud-
huling af pensionerne, der er opstået som
følge af en ikke fuldt ud kompenserende
pristalsregulering.

Det bør også nævnes, at der til de dårligst
stillede pensionister ydes et særligt brænd-
selstilskud for 1982 på 1.200 kr., og at dette
fuldt ud udredes af landskassen på Færøer-
ne. Brændselsudgifterne varierer ikke ret me-
get på de forskellige årstider. Det må henfø-
res til de klimatiske forhold, der medfører, at
man må opvarme boligerne hele året rundt.

Samtidig med pensionssatsernes regulering
vil det teknisk også være nødvendigt at juste-
re lov for Færøerne om den offentlige syge-
forsikring. Vel til nogens glæde og til andres
undren har vi på Færøerne bibeholdt det
gamle danske sygekassesystem. Der sker også
en ændring af teknisk art i loven for Færøer-
ne om børnebidrag til enlige forsørgere. Dis-
se tekniske ændringer medfører dog ikke
merudgifter for staten.

Jeg vil rette en tak til socialministeren for
fremsættelse af lovforslaget og ligeledes til
regeringen for vist velvilje. Jeg anbefaler i
øvrigt forslaget til velvillig behandling her i
tinget. Idet jeg henviser til, at dette lovforslag

[Lindenskov]

har været til behandling i det særlige sociale udvalg, vil jeg ikke mene, at det er nødvendigt at henvise det til udvalg i dag.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Ordføreren for socialdemokratiet har jo redegjort for enkelthederne, så det føler jeg mig ikke foranlediget til at gøre. Det fremgår tydeligt af bemærkningerne, at de sociale ydelser på Færøerne i høj grad har et efterslæb, som de bør have indhentet. Vi kan fra det konservative folkepartis side give vores tilslutning til dette lovforslag, og såfremt der måtte være enighed om det her i tinget, synes jeg ikke, det er nødvendigt, at vi henviser det til socialudvalget. Vi ved, vi har en lang række lovforslag, der skal behandles yderligere. Vi kan lade dette lovforslag gå videre til anden behandling uden udvalgsbehandling.

Johs. M. Olsen (V):

Lovforslag nr. L 184 er et forslag om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om sociale ydelser. Jeg vil begynde med at rette en tak til ministeren, fordi han har fremsat dette lovforslag.

Lovforslaget indebærer ændringer i lovene for Færøerne om folkepension, invalidepension m.v., offentlig sygeforsikring og børnebidrag til enlige forsørgere m.v. Forslaget indebærer dels en forhøjelse af grundbeløb og pensionstillæg i pensionslovene, dels en teknisk justering, nulstilling af satser m.v., som i 1980 blev foretaget for tilsvarende satser m.v. for den øvrige del af riget.

Med hensyn til forhøjelsen af grundbeløb og pensionstillæg i pensionslovene skal jeg gøre opmærksom på, at man på Færøerne senest har forhøjet pensionerne 1. april 1975, medens man i den øvrige del af riget flere gange siden 1975 har forhøjet pensionerne.

Fra færøsk side har man de seneste år udtrykt ønske om at tilnærme det færøske prisniveau til det niveau, der gælder for det øvrige rige.

Med de forhøjede satser, der findes i det foreliggende forslag, udbetales med virkning fra 1. april 1982 ca. 15 mill. kr. i 1982, hvoraf statens andel udgør ca. 7,4 mill. kr., mens resten udbetales af det færøske hjemmestyre. For 1983 er den samlede merudgift på 20,4 mill. kr. Lagtinget vedtog den 31. marts 1982

at anbefale regeringen at fremsætte nærværende lovforslag for folkettinget.

Jeg vil gerne i denne anledning udtrykke min og mit partis taknemlighed for den samhörigheds- eller sambandspolitik, som den til enhver tid siddende regering i Danmark har set nødvendigheden af at føre over for den færøske befolkning, som efter min og mit partis mening ikke endnu kan undvære det samarbejde, der har været og er imellem Færøerne og Danmark på det økonomiske område.

Når det er sagt, vil jeg blot tilføje, at fællesskabet på alle andre områder, som ikke uden videre kan opgøres i kroner og øre, får det betrængte færøske samfund svært ved at undvære, om så skulle være. Derfor opfatter jeg og mit parti, sambandspartiet, rigsfællesskabet som en nødvendighed, måske mere i dag end nogen sinde før.

Jeg skal på venstres vegne give tilsagn om en hurtig gennemførelse af lovforslaget uden udvalgsbehandling.

Birthe Hansen (SF):

Når man i bemærkningerne til lovforslaget kan læse, at det færøske pensionsniveau senest er forhøjet i 1975, når man bortser fra dyrtidsreguleringerne, spørger man sig selv: hvordan i alverden klarer pensionisterne sig deroppe i den fjerne del af vort rige? De klarer sig også meget, meget dårligt. Lige her og nu er forskellen på ca. 1.600 kr. Det er, hvad et færøsk pensionistægtepar får udbetalt mindre, end hvad et dansk ægtepar i den anden ende af riget får udbetalt.

Derfor lover SF at arbejde for en hurtig behandling. Vi ser meget gerne, at man snarest tager skridt til en fuldstændig udligning, så beløbet, der udbetales i pension, er ens på Færøerne og hernede.

Askjær Jørgensen (FP):

Det er klart, at Færøerne ønsker en forbindelse med Danmark, så lang tid det er en envejsforbindelse med penge fra Danmark til Færøerne. Men da færingerne ikke ønsker at være danskere på lige fod med os andre – man ønsker ikke at dele fællesskab med os i Europa, man ønsker ikke at dele sprog, frimærker, flag osv. med os – så har man dermed bevist, at man ikke ønsker at være en del af det danske rige. På den baggrund kan

[Askjær Jørgensen]

vi ikke støtte, at danskere skal betale – ej heller de sociale udgifter på Færøerne.

Derfor er vi i stand til at sige nej til det foreliggende lovforslag, også uden udvalgsbehandling.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det går med denne som med andre sager vedrørende Færøerne traditionelt sådan, at efter hr. Askjær Jørgensen kommer CD op og siger, at vi i partiet har tradition for at konfirmere det, som færingerne selv har besluttet skal være lov for deres område. Jeg ser med glæde, at det, man gerne vil, er at tilnærme sig individualprincippet, således at samgifte får en pension, der efterhånden forhåbentlig kommer til at svare til det, den enkelte pensionist får.

Jeg vil gerne støtte fru Karen Thurøe Hansens synspunkt, at lovforslaget kan gå videre til anden behandling uden udvalgsbehandling.

Aase Olesen (RV):

Også det radikale venstre kan støtte lovforslaget, og vi nærer heller ikke noget ønske om udvalgsbehandling.

Tinning (VS):

Også i VS kan vi støtte den forhøjelse af pensionerne, som ligger i dette lovforslag. Det gælder også, selv om vi skulle finde på at melde os ud af EF og få flag og frimærker, der minder om dem på Færøerne – og måske oven i købet også begynder at tale færøsk henede.

Med hensyn til den anden del af lovforslaget, det, der kaldes en teknisk ændring, kunne jeg godt tænke mig at stille nogle spørgsmål, uden at jeg overhovedet vil fremsætte ønske om, at vi gør det i socialudvalget. Det kan klares på andre måder. Jeg synes i hvert fald, at det er lidt svært gennemskueligt, hvad der ligger i den tekniske ændring. Så vidt jeg kan se, ligger der sådan set det i det, at det man lavede i forbindelse med den gamle helhedsløsning, som kom til at gælde fra juni 1980 vedrørende dyrtidsreguleringen, også kommer til at gælde her. Når man ændrer grundlaget for reguleringspristallet fra januar 1975 = 100 til januar 1980 = 100, sker der faktisk en forringelse af den regulering, som kommer fremover, så vidt jeg

umiddelbart kan se. Det vil vi i hvert fald godt kigge nærmere på. Hvis vi føler os bekræftet i den opfattelse – og det tror jeg faktisk vi vil gøre – så vil vi i sidste ende undlade at stemme, for selvfølgelig kan vi støtte den del af forslaget, som handler om bedre pensioner, forhøjelse af satserne.

Jeg kan i øvrigt heller ikke helt forstå, hvorfor der nu skal ske en regulering op til 1979-niveau. Vi vil i hvert fald støtte enhver regulering, som går endnu videre, altså til 1980-1981-1982-niveau, hellere end gerne.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan gå ind for det foreliggende lovforslag, og vi vil heller ikke gøre krav på behandling i udvalg.

Socialministeren (Rold Andersen):

Det er jo første gang, jeg har lejlighed til at tage ordet fra denne talerstol, og jeg er meget glad for, at det første ord, jeg kan få lejlighed til at bruge heroppefra, er ordet tak. Jeg vil gerne takke for den positive modtagelse, lovforslaget har fået.

Der er jo tale om et forslag, der er tiltrådt af det færøske lagting, og som bare mangler folketingets blå stempel. Når jeg siger »bare«, er det, fordi folketinget erfaringsmæssigt jo udviser solidaritet med det færøske samfund, hvad angår forslag inden for det sociale område. I anledning af hr. Askjær Jørgensens bemærkninger her vil jeg gerne sige, at det er min og regeringens opfattelse, at sådan bør det også blive ved med at være.

Med disse få bemærkninger vil jeg gerne udtrykke håbet om, at forslaget kan få en hurtig og nem gang gennem folketinget.

Lindenskov (S):

Jeg føler sådan set også trang til at sige tak for den venlige behandling, forslaget har fået her i dag næsten fra alle sider. Det plejer at være sådan.

Når det fremføres fra nogle sider, at man gerne så, at pensionerne blev ført op til det samme niveau som det danske, så vil jeg blot henvise bl.a. til bemærkningerne til lovforslaget og til den skriftlige fremsættelse fra socialministeren, hvor man nærmere gør rede for, hvorfor man har fremsat forslaget sådan, som det er gjort. Man skal have i erindring, at dette forslag har været behandlet i det

[Lindenskov]

særlige sociale udvalg, hvor man også kigger lidt på, hvordan beskatningsgrundlaget er på Færøerne, hvordan afgifterne er på Færøerne, og hvordan aflønningerne f. eks. til de ufaglærte er – eller i hvert fald var – i forhold til de danske ufaglærtes lønninger. Det er i det lys, man skal se det forslag, der ligger her i dag.

Selvfølgelig kunne jeg gøre nogle bemærkninger til hr. Askjær Jørgensens motivering for ikke at gå med på dette forslag. Det skal vel ses i sammenhæng med det sociale velyære, når han bl.a. nævner, at vi ønsker ikke at dele sprog med Danmark. Jeg kan bare henviser til, at det prøvede man i sin tid ved indførelsen af reformationen, hvor man sagde, at man kun skulle tale dansk og bruge dansk i skole og i kirke. Men det gik altså ikke, så jeg tror ikke på, at det er nogen som helst løsning.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Forespørgsel til socialministeren:

Forespørgsel af Askjær Jørgensen (FP):

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage for at afvikle den kaotiske situation, der hersker på det sociale område?«

(Forespørgsel nr. F 12. Anmeldt 10/3 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/3 82).

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg skal allerede nu gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordensforslag først vil finde sted på tirsdag, den 4. maj.

Begrundelse

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal tillade mig at indlede denne debat med at beklage, at tidligere socialminister Bent Hansen ikke havde helbred til at kunne holde til presset herinde. I socialudvalget havde vi nået at lære at kende Bent Hansen som et godt menneske og et følsomt menneske. Men vi er selvfølgelig meget tilfredse med, at vi nu har fået en meget velkvalificeret minister i stedet for, og vi benytter lejligheden til at ønske den nye socialminister velkommen i folketinget og velkommen til denne debat. Det er jo en hurtig start for den nye socialminister, men vi er klar over, at den nye socialminister er godt hjemme i stoffet vedrørende det socialpolitiske i vort samfund.

Det er heller ikke en forespørgsel, vi har rejst for at lave ministerstorm eller for at trække fronterne skarperer op blandt folketingets partier vedrørende det socialpolitiske, men det er jo således, at det sociale område er et stort område i vort samfund, og da vi ikke har haft en lovgivning i denne samling, der har givet anledning til de store socialpolitiske debatter, har vi fundet, at det var rimeligt, at man fik diskuteret socialpolitikken i Danmark i bred almindelighed.

Vi har lyttet med interesse til det, der blev sagt af den nye socialminister ved hans tiltrædelse, da han blev interviewet i radio, i TV og i pressen vedrørende socialpolitikken sammenhæng med den økonomiske situation i vort samfund. Vi har noteret os med interesse, at den nye socialminister siger, at betingelsen for, at man kan gøre det, man egentlig bør gøre på det sociale område, er, at man har orden i samfundets økonomi. Heri er vi helt enige. Vi er enige i, at vi ikke har en økonomi, der giver os muligheder for at gøre det, vi bør gøre på det sociale område. Så er det jo et spørgsmål om at prioritere, når vi er i den situation, og det er den prioritering af de sociale opgaver, vi godt vil have taget lidt fast på.

Vi har nogle områder, som vi mener er vigtige.

Det er bistandsloven, som blev udarbejdet, før krisen for alvor var erkendt i Danmark, hvor man ikke forestillede sig 70.000 unge uden job. Vort spørgsmål til regeringspartiet, til socialministeren er følgende: Den bistandslov, som blev vedtaget under andre